

Kwaliteitsgids 2022
Faculteit Geneeskunde van het Universitair Medisch Centrum Utrecht

***Samen
leiden we op
voor de gezondheidszorg
van de toekomst***

Opbouw van de kwaliteitsgids

Voorwoord	3
Onderwijsorganisatie en strategie UMC Utrecht <i>Connecting Worlds</i>	4
De organisatie	4
De onderwijsstrategie <i>Connecting Worlds</i>	6
Visie op onderwijskwaliteit	8
Kwaliteit van het onderwijs	8
Interne afstemming voor kwaliteit van onderwijs	9
Kwaliteitscultuur en kwaliteitssysteem	12
Kwaliteitscultuur	12
Functies van het kwaliteitssysteem	12
Het Facultair kwaliteitssysteem	12
Externe kwaliteitsbewaking	17
Rollen kwaliteitszorg	20
Cyclische kwaliteitszorg	20
Zicht en toezicht op kwaliteitszorg	20
Mandaatregeling	20
Afstemmingsoverleg	21
Informeel medezeggenschap	22
Overzicht taken en verantwoordelijkheden in de kwaliteitszorg [Tabel 3.]	22
Dankwoord	33
Literatuur	35

Voorwoord

Met veel plezier presenteren we de kwaliteitsgids 2022 die het kwaliteitssysteem in de faculteit Geneeskunde van het UMC Utrecht beschrijft. De gids biedt een richtlijn voor het facultair beleid die de onderwijskwaliteit in de opleidingen van de faculteit waarborgt. Het is een gids voor iedereen die betrokken is bij de opleidingen van de faculteit Geneeskunde van het UMC Utrecht. Het streven is een deugdelijk kwaliteitssysteem dat als collectieve verantwoordelijkheid wordt gevoeld. Dit benadrukt dat kwaliteit geen frame is, maar een cultuur waarin met elkaar onderwijskwaliteit wordt gerealiseerd.

e-mail: kwalityszorg-onderwijs@umcutrecht.nl

Onderwijsstrategie UMC Utrecht *Connecting Worlds*

De organisatie

Het UMC Utrecht is een organisatie waarin iedereen zich gehoord en gewaardeerd voelt en waar eigenaarschap en regelruimte worden ervaren. Het UMC Utrecht werkt als faculteit samen met de andere faculteiten van de Universiteit Utrecht (UU) op het gebied van (bio-)medisch onderwijs en onderzoek. Er is echter geen centraal vanuit de UU voorgeschreven kwaliteitszorgsysteem. Faculteiten ontwerpen hun eigen systeem, mits het aan de UU-brede uitgangspunten van de 'Richtlijn onderwijs' voldoet. Dit betekent dat er accentverschillen tussen faculteiten kunnen bestaan. Dit wordt vooral zichtbaar bij de interfacultaire opleidingen.

De faculteit Geneeskunde omvat de volgende academische opleidingen: Geneeskunde (CRU en SUMMA), Klinische Gezondheidswetenschappen (KGW), Biomedische Wetenschappen (BMW) en Biomedical Sciences (BMS). De opleidingen BMW en BMS zijn interfacultair. Nu het onderwijs steeds meer interdisciplinair wordt, vindt er meer en vaker de verbinding en samenwerking met andere faculteiten van de UU plaats. Dit betekent dat er ook steeds meer aandacht is voor een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteitszorg van de interfacultaire faculteiten en interdisciplinaire opleidingen. Specifiek voor de opleiding BMS geldt dat deze is ondergebracht in de Graduate School of Life Sciences (GSLs). De GSLs wordt gedragen door de drie faculteiten Geneeskunde, Diergeneeskunde en Bètawetenschappen. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderwijs dat wordt aangeboden in de GSLs en dus ook voor het onderwijs van de masteropleiding BMS. In september 2022 starten de masteropleiding Medical Humanities (MH) en de bacheloropleiding Zorg, Gezondheid en Samenleving (ZGS). Dit zijn interfacultaire opleidingen in samenwerking met de faculteit Geesteswetenschappen (MH) en de faculteit Diergeneeskunde (ZGS).

De primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg van het onderwijs in de faculteit is belegd bij de decaan. Het kader hiervoor wordt geboden door de bindende voorschriften kwaliteitszorg en onderwijs voor decanen in de 'Richtlijn Onderwijs' van het CvB van de Universiteit Utrecht.

Kwaliteitszorg

a. De decaan zorgt voor een systeem van interne kwaliteitszorg dat aan de volgende minimumvoorwaarden voldoet:

- de kwaliteitszorg in opleiding is cyclisch (plan-do-check-act)
- de interne kwaliteitszorg sluit aan bij externe kwaliteitszorg
- de interne kwaliteitszorg is zowel gericht op cursus- als op curriculumniveau
- bij de kwaliteitszorg worden studenten, docenten, alumni en het werkveld periodiek betrokken
- de resultaten van de kwaliteitszorg zijn openbaar voor alle betrokkenen
- de verantwoordelijkheden rond de kwaliteitszorg zijn helder belegd en vastgelegd

b. Daarbij zorgt de decaan dat

- de kwaliteitszorg goed functioneert
- de kwaliteitsborging van het onderwijs en de examinering is ingebed in het interne kwaliteitszorgsysteem
- overleg en informatie-uitwisseling zodanig is geregeld dat de onderscheiden verantwoordelijkheden waargemaakt kunnen worden

c. De decaan zorgt dat de examencommissies voldoende tijd en deskundigheid hebben om hun taken uit te voeren als toezichthouder op:

- de kwaliteit van tentaminering en examinering
- het niveau van de afgestudeerden (beschikt de student over kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad?)
- als de kwaliteit van tentamens of examens onvoldoende geborgd blijkt, draagt de decaan er zorg voor dat er acties worden ondernomen om dit op te lossen.

d. De decaan zorgt ervoor dat onderwijsdirecteuren/programmaleiders voldoende zijn toegerust om hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg van het onderwijs te kunnen nemen.

In het UMC Utrecht is de organisatie van onderwijs en onderzoek niet los te zien van de organisatie van de zorg (Strategisch plan 2025, n.d.). De faculteit Geneeskunde is in het UMC Utrecht integraal opgenomen in de organisatiestructuur (organogram). In het UMC Utrecht voeren de elf divisies en zeven directies de kerntaken zorg, onderzoek, en onderwijs uit. Bij innovaties in deze kerntaken worden zowel studenten als patiënten betrokken. Daarnaast verbindt het UMC Utrecht professionals binnen en buiten het UMC Utrecht die in onderwijs, onderzoek en zorg om de patient heen staan (Strategisch plan 2025, n.d.). Er wordt opgeleid tot professionals voor de gezondheidszorg van de toekomst en het bredere gezondheidsdomein. Deze kwaliteitsgids staat primair ten dienste aan het kwaliteitssysteem van het onderwijs van de faculteit Geneeskunde van het UMC Utrecht¹.

---

¹ In de tekst van de kwaliteitsgids wordt gesproken over “in het UMC Utrecht”. Hiermee wordt steeds bedoeld de faculteit Geneeskunde.

De onderwijsstrategie *Connecting Worlds*

De onderwijsstrategie van het UMC Utrecht is gevormd naar de uitgangspunten van de Nieuwe Utrechtse School ([DNUS](#)).

Het UMC Utrecht wil (toekomstige) professionals optimaal voorbereiden op de toekomst van de gezondheidszorg. Daartoe wordt versneld op multidisciplinair en interprofessioneel onderwijs en een inclusieve en diverse leeromgeving. De Nieuwe Utrechtse School wil studenten en professionals in opleiding laten uitblinken in een combinatie van kennis en vaardigheden, waarbij zij getraind worden om verantwoordelijkheid te nemen, het patiënten-perspectief centraal te stellen, kritisch te zijn en creatief te denken.

Door te innoveren in onderwijs, onderzoek en zorg krijgen (toekomstige) professionals de beste bagage mee om de maatschappelijke en wetenschappelijke problemen van morgen op te lossen. Dat vergt, naast het over grenzen heen kijken en aandacht voor maatschappelijke impact, ook een focus op kwaliteit. Kwaliteit in het UMC Utrecht betekent samenwerken aan een kwaliteitscultuur en kwaliteitszorg waar de opleidingen en divisies met interne en externe stakeholders in een iteratief proces bijdragen aan de ontwikkeling van passend hoogstaand onderwijs voor onze studenten. Zie ook: [Onderwijsstrategie De Nieuwe Utrechtse School - UMC Utrecht](#).

Wij geloven dat we het verschil kunnen maken in het leven van mensen door samen waarde te creëren, grenzen te verleggen en verbindingen aan te gaan

[UMC Utrecht]

Visie op onderwijskwaliteit

Kwaliteit van onderwijs

Kwaliteit van onderwijs in het UMC Utrecht betekent samenwerken aan een kwaliteitscultuur en kwaliteitszorg. Het UMC Utrecht gelooft in een bestendige gemeenschap waar kennis uitgewisseld wordt, waar inspireren, het stellen van vragen en mogen falen onderdelen van gesprekken zijn. Waar we samen opgaan en positief van mening durven te verschillen. In een klimaat van onderling vertrouwen en vrijmoedigheid kunnen medewerkers samen leren en focussen op de essentie (Beks, 2022). Dit behoeft transparante communicatie in een open en stimulerende leeromgeving.

Kwaliteit van onderwijs vraagt naast het verwerven van kennis, vaardigheden, inzicht en attitude (kwalificatie) ook aandacht voor socialisatie en personificatie (Biesta, 2014). Bij socialisatie ligt de nadruk in het onderwijs op het respectvol leren omgaan met verschillen zoals kennismaken met tradities en praktijken uit de beroepspraktijk, maar ook met normen en waarden van het grotere geheel. Personificatie verwijst naar de persoonsvorming van studenten als personen en de ontwikkeling van de eigen identiteit en uniciteit, autonomie en verantwoordelijkheid en de drijfveren en passies.

De kwaliteit van onderwijs wordt bevorderd door afstemming tussen leerdoelen, toetsing, onderwijsleeractiviteiten en de onderwijsprogramma's die het leren van studenten sturen (Cohen-Schotanus et al., 2019). Deze signatuur komt voort uit de kwaliteitsstandaarden van het [NVAO](#) die de onderwijskwaliteit voorschrijven in vier pijlers (Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW), 2020, 2021).

Vier pijlers van onderwijskwaliteit:

1. De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied op internationale eisen.
2. Het onderwijsprogramma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.
3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Afstemming voor kwaliteit van onderwijs

Afstemming, oftewel alignment, tussen de vier pijlers is essentieel om onderwijskwaliteit te borgen. Het moet immers duidelijk zijn op welke wijze de studenten gedurende het curriculum door de opleiding in de gelegenheid worden gesteld de eindkwalificaties tot de juiste inhoud en het juiste niveau te ontwikkelen. Ook is het van belang om de uitgangspunten van de onderwijsstrategie en de inhoud en vormgeving van de onderwijsprogramma's op didactisch- en curriculumniveau op elkaar af te stemmen. Dit betekent dat de centrale thema's uit De Nieuwe Utrechtse School (DNUS) adequaat vertaald zijn in de leerdoelen op cursusniveau, maar ook dat beoogde onderwijsleeractiviteiten de studenten sturing bieden richting de toekomstige professional op interdisciplinair gebied, zoals weerspiegeld in DNUS. Daarnaast moet toetsing ondersteunend zijn aan dit leerproces. Een opleiding moet een *samenhangend* geheel zijn van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, vaardigheden, inzicht en attitude waarover de student die de opleiding voltooit, moet beschikken (WHW, art. 7.3, p. 119). Concreet betekent dit dat er een leerplan aan de basis ligt van elke onderwijseenheid. Het **leerplan** bevat een beschrijving van de te behalen **leerdoelen** (kennis, vaardigheden, inzicht, en attitude van de onderwijseenheid), en beschrijft ook de **onderwijsleeractiviteiten** die aangeboden worden om de leerdoelen te kunnen behalen (aanpak). Verder is inzichtelijk gemaakt welke onderliggende toetsen er ingezet zijn waarmee studenten kunnen aantonen dat de doelen behaald zijn. Een vooruitgang en/of beoordeling van studenten is gefundeerd op een **variatie aan toetsvormen**. Studenten mogen niet de dupe zijn van een beperkte validiteit en betrouwbaarheid door eenvormige toetsing (Kwikkers, 2021). Het leerplan is tevens een onderdeel van een handleiding van studenten (cursusbeschrijving/blokboek). Dit biedt studenten eigenaarschap en inzicht in de doelen en de wijze waarop zij de toetsen kunnen behalen. Het stimuleert actieve betrokkenheid in een leeromgeving waarin studenten van docenten verantwoordelijkheid krijgen en kunnen nemen voor het sturen van het eigen leerproces. Docenten en studenten acteren in deze leeromgeving als partners waarbij ruimte is voor dialogen en discussies in een veilige leeromgeving (Schellekens et al., 2021). In een goed **toetsprogramma** heeft een opleiding een variatie aan toetsvormen en de wijze van vooruitgang en/of beoordelingen wordt verantwoord in het licht van validiteit en betrouwbaarheid (Van Berkel et al., 2014).

Afstemming tussen leerdoelen, onderwijsleeractiviteiten, toetsvormen en het toetsprogramma structureert de leeromgeving en maakt het mogelijk een continue stroom van feedback te faciliteren. Feedback voorziet studenten van informatie die de kwaliteit van hun werk- en leerstrategieën verbetert (Winstone & Carless, 2021). Hierbij is toetsing niet het hoogtepunt, maar het uitgangspunt.

Om de kwaliteit van onderwijs op duurzame wijze te ontwikkelen en te verbeteren, is het handelen vanuit een collectieve autoriteit gewenst (Verhaeghe, 2015). Een collectieve autoriteit omvat een groep betrokkenen die functioneren als een grotendeels horizontaal functionerend

netwerk; een collectief met een verschuivingsmogelijkheid tussen betrokkenen en het uitdragen van hun gezag. Elk lid van het collectief kan een fout maken en zijn mening en gedrag aanpassen zonder te worden berispt.

Leden van een collectieve autoriteit in het UMC Utrecht realiseren taken op het gebied van zorg, onderzoek en onderwijs. Kwaliteit van onderwijs maakt integraal deel uit van die taken. Om gezamenlijk kwaliteit van onderwijs te kunnen leveren, is het belangrijk dat de randvoorwaarden in acht worden genomen. Dit zijn:

1. Een onderwijsprogramma (een leerplan op curriculumniveau) waarin de afzonderlijke onderdelen van alle jaren van het programma leiden tot het bereiken van de eindtermen.
2. Een toetsprogramma waarin de eindkwalificaties voldoende zijn afgedekt door een variatie van toetsvormen.
3. Onderwijsleeractiviteiten die leiden tot ervaringen van studenten waarbij leren als een constructief proces wordt gezien.
4. Onderzoeksactiviteiten die nieuwe kennis ontwikkelen en valideren over onderwijs, opleiden en leren.
5. Onderzoeksactiviteiten die in co-design met de (zorg)praktijk de toepassing in de (zorg)praktijk bevorderen.

Daarbij staat het welzijn van studenten in een open en stimulerende leeromgeving altijd voorop.

Wanneer we bereid zijn om binnen het collectief openlijk te praten over de randvoorwaarden, continueren we de kwaliteit van onderwijs en vernieuwen we het systeem.

Whatever matters to human beings, trust is the atmosphere in which it thrives.

[Sissela Bok]

Kwaliteitscultuur en kwaliteitssysteem

Kwaliteitscultuur

Het NVAO (2013) definieert kwaliteitscultuur als een cultuur in de organisatie waarin alle betrokkenen streven naar een kwaliteitsverbetering. Voorwaarden voor die verbetercultuur zijn communicatie, participatie, samenwerken en vertrouwen bij de interne en externe betrokkenen in het kwaliteitssysteem (Bendermacher et al., 2017). Kwaliteit is daarmee geen frame, maar een diepgewortelde overtuiging in de beleving en het handelen van de professionals en het lijnmanagement in het UMC Utrecht. Als de structuurkenmerken van het kwaliteitssysteem zoals regels, procedures en planning in het UMC Utrecht (bovenstroom) worden verbonden met de waarden, houdingen en acties van onderwijsverzorgenden en -betrokkenen (onderstroom) is er sprake van een kwaliteitscultuur in balans.

Functies van het kwaliteitssysteem

Een effectief kwaliteitssysteem heeft twee functies: 1) (formatieve) ontwikkeling en verbetering van het onderwijs; 2) (steeds beter) rekenschap kunnen afgeven over de kwaliteit van het onderwijs (accountability). Beide functies kunnen niet worden gerealiseerd zonder een goede kwaliteitscultuur waarin alle betrokkenen een actieve rol hebben en gezamenlijk streven naar een continue verbetering van de onderwijskwaliteit (waar nodig) en het daarbij behorende kwaliteitssysteem.

Facultair kwaliteitssysteem

Het kwaliteitssysteem in de faculteit Geneeskunde van het UMC Utrecht richt zich op het borgen van de kwaliteit van onderwijs. Een deugdelijk kwaliteitssysteem maakt (de kwaliteit van) onderwijs transparant en biedt mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs te monitoren en een continue verbetering ervan na te streven (Plan, Do, Check, Act (PDCA) systematiek). Het denken over een goed kwaliteitssysteem is daarmee dus altijd in ontwikkeling en kan tussentijds bijgesteld worden. Het systematisch verzamelen van data over onderwijs en het opzetten van dialogen hierover met verschillende gremia en betrokkenen op alle niveaus zijn de basis van het kwaliteitssysteem.

Een bijzondere plek verdient de evaluatie op kwaliteitsgelden (KIO-gelden). De door het studievoorschot vrijvallende middelen zijn ongeremd gekoppeld aan kwaliteitsafspraken op instellingsniveau met de opdracht om met (interne) partners doelstellingen en indicatoren op te stellen: passend binnen de Strategische Agenda (Kwickers, 2021, p. 101). Er zijn zes landelijke verbeterthema's vastgesteld: a) intensiever en kleinschaliger onderwijs, b) meer en betere studentbegeleiding, c) studiesucces (switch, uitval, toegankelijkheid), d) differentiatie, e) faciliteiten, f) professionalisering docenten. De NVAO zal driemaal de kwaliteitsafspraken beoordelen aan de hand van een protocol dat aansluit op het reguliere NVAO-beoordelingskader. Dit protocol voorziet in drie momenten: 1) het plan voor de kwaliteitsafspraken in 2019, 2) de voortgang in 2022 en 3) evaluatie van de realisatie van de plannen rond 2025. In die evaluatie van de verbeterthema's spelen naast de projectgroep KIO verschillende betrokkenen in het UMC Utrecht een meedenkende, monitorende en adviserende rol.

Het kwaliteitssysteem in het UMC Utrecht monitort op alle niveaus het evalueren van cursussen (vakken/blokken), curricula, opleidingen, de faculteit en de instelling. Studenten worden bijvoorbeeld door middel van een standaardevaluatieformulier bevraagd over hun ervaring met het onderwijs in een cursus (vak/blok). De resultaten worden door het team Kwaliteitszorg ontvangen en de rapportages worden met de verschillende gremia en betrokkenen gedeeld die (mede)zeggenschap over de kwaliteit van onderwijs hebben. In een wenselijke situatie volgt er op de signalen een actie die vorm krijgt door verbeterplannen, aanpassingen, doelstellingen en/of veranderend beleid. Idealiter kent dit proces een iteratief verloop, zodat in gezamenlijkheid kan worden toegewerkt naar de randvoorwaarden voor kwaliteit van onderwijs voor continue ontwikkeling van passend hoogstaand onderwijs voor alle studenten. Team kwaliteitszorg activeert in samenwerking met de opleidingen de doorontwikkeling hiervan.

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is de belangrijkste wet voor het hoger onderwijs. Hierin staan de voorschriften over onderwijs, examens, vooropleidingseisen, et cetera. De WHW geeft de opdracht aan instellingen om bepaalde zaken nader te regelen. Een kernartikel vormt 7.13 WHW met de opdracht om een Onderwijs- en examenregeling (OER) vast te stellen met de hoofdzaken van het onderwijs en de examinering en vormt daarmee het basisdocument voor student en docent. In de OER zijn opleidingsspecifieke rechten en plichten opgenomen van studenten enerzijds en de instelling anderzijds. Het instellingsbestuur stelt voor elke, door de instelling aangeboden, opleiding of groep van opleidingen een onderwijs- en examenregeling vast. De onderwijs – en examenregeling bevat adequate en heldere informatie over de opleiding of groep van opleidingen (WHW, art. 7.13, p. 129).

De facultaire (interne) kwaliteitszorg en de externe kwaliteitsbewaking versterken elkaar. Het facultaire kwaliteitssysteem van het UMC Utrecht omvat verschillende onderdelen, die in Tabel 1 kort beschreven worden. Tabel 2 toont de drie onderdelen die de verantwoording buiten de faculteit kort weergeven. De tien onderdelen van Tabel 1 en de drie onderdelen van Tabel 2 zorgen gezamenlijk voor een evenwichtige verdeling tussen de oordelen van studenten, docenten, cursuscoördinatoren, de opleidingscommissies, de examencommissies, alumni en het werkveld, de zelfevaluaties door de opleidingen, de Faculteit en de Universiteit, de landelijke enquêtes en de oordelen van externe instanties. Subjectieve en aan wettelijke kaders en afspraken getoetste oordelen over de kwaliteit van het onderwijs zijn zo in balans. Het kwaliteitssysteem binnen de Faculteit levert op deze wijze input voor het kwaliteitssysteem binnen de instelling en het externe kwaliteitssysteem, bijvoorbeeld bij externe visitaties.

Tabel 1. Onderdelen van het facultaire kwaliteitssysteem van het UMC Utrecht.

1.OER (Onderwijs – en Examenregeling)	In de OER (art. 7.13 WHW) staan alle regelingen waarmee een student en docent in het onderwijs te maken krijgen. Het bevat de hoofdzaken van het onderwijs en de examinering en vormt daarmee het basisdocument voor student en docent. Elke opleiding legt in de OER het standaard studieprogramma vast met voor elk onderdeel het niveau dat moet worden behaald om de opleiding af te ronden. De regelingen in de <u>OER</u> zijn bindend. De Universiteit Utrecht stelt algemene kaders op voor de OER. Slechts enkele onderdelen kunnen aangepast worden op facultair/opleidingsniveau, mits er instemming is van de OC/OO Raad.
2. Curriculum (onderwijsprogramma)	Elke opleiding heeft een curriculum. Het curriculum bevat de eindtermen die studenten moeten behalen en beschrijft de strategie om die eindtermen te kunnen behalen.
3. Onderwijseenheid	Een onderwijseenheid is een deel van het curriculum, in veel gevallen een cursus. De vormgeving van een onderwijseenheid wordt ondersteund door een leerplan.
4. Leerplan	Het leerplan bevat een beschrijving van de te behalen leerdoelen (kennis, vaardigheden, inzicht, en attitude) van de onderwijseenheid, en beschrijft ook de leeractiviteiten die aangeboden worden om de leerdoelen te kunnen behalen (aanpak). Verder wordt inzichtelijk gemaakt welke onderliggende toetsen er ingezet zijn waarmee studenten kunnen aantonen dat de doelen behaald zijn.

5. Toetsprogramma	Het toetsprogramma van een opleiding maakt inzichtelijk wat voor de opleiding de relatie is tussen de eindtermen op curriculumniveau, de cursusleerdoelen, de gekozen toets- en werkvormen en leeractiviteiten per cursus. Het toetsprogramma concretiseert daarmee hoe de opleiding garandeert dat de afgestudeerden hebben voldaan aan de eindtermen van de specifieke opleiding. Het toetsprogramma sluit aan bij het facultair toetsbeleid ² . Het omvat een nadere uitwerking van de opleidingsspecifieke zaken en beschrijft de inhoudelijke invulling van de kaders die voor de opleiding gelden.
6. Cursusevaluaties	Jaarlijks worden alle cursussen geëvalueerd. De evaluatie is gericht op het vasthouden en eventueel verbeteren van de onderwijskwaliteit. Zowel positieve aspecten als (mogelijke) verbeterpunten worden geïdentificeerd en actiepunten worden afgesproken. Het gaat daarbij onder meer om: de afstemming tussen leerdoelen, inhoud, leeractiviteiten en toetsing, en de organisatie en communicatie. De cursusevaluatie door studenten is hier een onderdeel van, evenals een evaluatie met docenten (schriftelijk of mondeling) en afstemming tussen cursuscoördinator, opleiding en opleidingscommissie. De uitkomsten (cq. geplande verbeteringen) worden gedeeld met studenten. Voor het reguliere onderwijs vinden de cursusevaluaties plaats middels vaste procedures. Grote cursuswijzigingen en innovaties in het onderwijs worden meer op maat geëvalueerd. Doorontwikkeling en gezamenlijk leren van de verandering en innovatie krijgt daardoor meer ruimte.
7. Curriculumevaluaties	Curriculumevaluatie betreft de vraag of de eindtermen van de opleiding behaald kunnen worden door het geboden programma en wat studenten van dit aanbod vinden. Aan de orde komen onder andere: de opbouw en doelstellingen van het programma, academische vaardigheden, de keuzemogelijkheden, de voorbereiding op de arbeidsmarkt, de geboden begeleiding en de faciliteiten. Hieraan wordt invulling gegeven door het afnemen van een curriculumenquête bij studenten die de opleiding afronden. Ook wordt het perspectief van de opleiding en docenten meegenomen. Op landelijk niveau worden twee enquêtes afgenomen onder studenten. De landelijke enquêtes zijn een aanvulling op de eigen curriculumevaluaties. Ze bieden de mogelijkheid tot een universitaire en

² Het Facultair Toetsbeleid is in ontwikkeling.

	<p>landelijke vergelijking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nationale Studenten Enquête (NSE)</u>: landelijke enquête onder alle ingeschreven studenten in het HBO en WO. De NSE-resultaten worden voornamelijk gebruikt voor de studievoorzichting, maar bieden ook aanknopingspunten voor de verbetering van de onderwijskwaliteit. - International Student Barometer: tweejaarlijkse landelijke enquête onder alle internationale studenten, zowel uitwisselingsstudenten als buitenlandse studenten die een volledige opleiding in Nederland volgen.
8. Alumni- & Werkveldevaluaties	De landelijke <u>Nationale Alumni Enquête (NAE)</u> , (voorheen WO monitor) wordt uitgezet onder alle afgestudeerde masterstudenten die dan 1 á 2 jaar geleden zijn afgestudeerd. Alumni én het werkveld vormen een schakel met de arbeidsmarkt waartoe studenten (gaan) behoren. Hieraan wordt invulling gegeven door de NAE en de werkveldcommissies.
9. Docentevaluaties	De docent toont competenties aan door informatie op te halen uit feedbackinstrumenten over de vakinhoudelijke – en vakdidactische competenties. Deze informatie komt van: 1) studenten die door middel van het cursusevaluatieformulier indirect feedback verlenen op de vakdidactische kwaliteiten van de docent, (en <i>niet</i> over de docent als persoon) en 2) mededocenten die informatie verstrekken over de docent als vakdidacticus en collega. Docentevaluatie is nog geen gestructureerd onderdeel van de evaluatiecyclus en is in ontwikkeling als een evaluatie die recht doet aan de professionele ontwikkeling van de docent en niet geldt als een meetlat. Binnen de kwaliteitsgelden wordt gewerkt aan een tool waarmee de docenten feedback op kunnen halen (feedbacktool voor docenten). Deze tool zal in de nabije toekomst bijdragen aan het verstevigen van de docentevaluaties binnen het kwaliteitssysteem.
10. Gestructureerde gesprekscycli	Er is sprake van gestructureerde gesprekscycli op alle niveaus van verantwoordelijkheid van onderwijskwaliteit; van CvB tot in de opleiding. Hierin wordt gestuurd op de kwaliteit van onderwijs, gevoed door het gebruik van KPI's, de cursusevaluaties, rapportages op doelen en de realisatie daarvan en overige signalen. Tevens betreffen deze cycli de verantwoording over het kwaliteitssysteem en de uitkomsten daarvan in medezeggenschapsgeremia.

Externe kwaliteitsbewaking

Naast het kwaliteitssysteem binnen de faculteit, is er ook kwaliteitsbewaking op instellingsniveau en externe kwaliteitsbewaking. De overheid houdt toezicht op de kwaliteit (via het accreditatiestelsel gemandateerd aan het NVAO) en toegankelijkheid van het onderwijs, maar bepaalt niet de inhoud ervan. In Nederland is de NVAO de instantie die - gebruik makend van een visitatiepanel - accreditaties geeft aan opleidingen en instellingen. De NVAO past een beperkt kader toe wanneer de instelling waar de opleiding deel van uitmaakt, beschikt over een positief besluit Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK). De vraag die de NVAO vanuit het externe kwaliteitssysteem wil beantwoorden is of de instelling haar visie op onderwijs kan realiseren met behulp van het interne kwaliteitssysteem en of de instelling in staat is duurzaam te werken aan ontwikkeling en verbetering. Het is daarom belangrijk dat het externe kwaliteitssysteem is verbonden met het interne kwaliteitssysteem.

Tabel 2. Onderdelen van het externe kwaliteitssysteem (verantwoording buiten de faculteit).

1. Richtlijn onderwijs en interne certificering	Alle opleidingen van de UU worden in planvorm getoetst aan <u>de Richtlijn Onderwijs</u> in een <u>proces van interne certificering</u> . Ook voorstellen voor wijzigingen van bestaande opleidingen (of programma's) worden getoetst aan de Richtlijn. Na goedkeuring worden de opleidingen (programma's) opgenomen in het Universitair Register van Opleidingen. Opname in het URO is een voorwaarde voor opname in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs.
2. Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK)	De instellingstoets kwaliteitszorg vindt eens in de zes jaar plaats en wordt uitgevoerd door de NVAO. De instellingstoets richt zich op de werking van de interne kwaliteitszorg binnen de UU. Indien kan worden vastgesteld dat de kwaliteitszorg van de UU zo goed op orde is dat de kwaliteit van de opleidingen stelselmatig en waar nodig verbeterd wordt, wordt een positief besluit afgegeven. Daarmee komt de instelling in een beperkter accreditatieregime voor de opleidingen terecht, met een klein aantal standaarden die de kern van de onderwijskwaliteit betreffen. De opleidingen binnen de faculteit Geneeskunde zijn niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de instellingstoets kwaliteitszorg, maar dienen hiervoor wel de benodigde informatie aan te leveren en halen voordeel uit de instellingstoets aangezien een positieve instellingstoets leidt tot een beperkter accreditatieregime.

<p>3. Visitatie, zelfstudie (extern)³</p>	<p>Opleidingen dienen één keer in de zes jaar extern verantwoording af te leggen aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) door middel van een visitatie. Het doel van externe visitatie is om externen mee te nemen in de kwaliteit van de opleiding en hoofdzakelijk in de organisatie van de interne kwaliteitszorg. Aangetoond moet worden dat de opleiding voldoende kwaliteit heeft, dat deze kwaliteit doorlopend en goed bewaakt wordt en dat, waar nodig, adequate maatregelen worden getroffen. De opleiding kan hier invulling aan geven door het schrijven van een zelfstudie of middels een ontwikkelingsgerichte visitatie.</p> <p>Voor beoogde (ontwikkelingsgerichte) visitaties wordt in 2022 een routekaart ontworpen in samenwerking met SO&O van de Universiteit Utrecht waarin per NVAO standaard (de vier eerder genoemde pijlers) suggesties worden voorgesteld voor documentatie per standaard.</p> <p>Een overzicht van belangrijke onderwerpen en te tonen documenten zijn (opgehaald uit de pilot ontwikkelingsgerichte visitatie BSc Biologie Universiteit Utrecht, O&O Raad):</p> <p>Voor standaard 1. Domein specifiek referentiekader, profiel opleiding, visie op de opleiding (bv op voorlichtingspagina, in studiegids), eindtermen (OER);</p> <p>Voor standaard 2. Curriculumopbouw, leerlijnen (bv studiegids, OER), koppeling eindtermen aan leerdoelen (bv matrix, studiegids, toetsplan), formatieoverzicht, (% BKO/SKO, ratio docenten-student), toetsdossiers van een aantal vakken en cursushandleidingen, jaarverslag/notulen opleidingscommissie, opleidings specifieke voorzieningen (voorlichtingsmateriaal, virtuele rondleiding);</p> <p>Voor standaard 3. Toetsbeleid en – plan, koppeling eindtermen-leerdoelen-toetsing (bv matrix, rubrics), beoordelingsformulieren, scriptiehandleiding, toetsplannen van een aantal vakken, jaarverslag/notulen examencommissie;</p> <p>Voor standaard 4. Selectie van 15 eindwerken per opleiding (dit kunnen ook stageverslagen of portfolio's zijn), recent alumnonderzoek.</p>
--	---

³ Deze beschrijving is deels gericht op de mogelijkheid tot ontwikkelingsgerichte visitatie die nog in ontwikkeling is door de NVAO.

Kijk zorgvuldig naar hoe je de wereld interpreteert. Want zo is zij ook.

[Eric Heller]

Rollen kwaliteitszorg

Cyclische kwaliteitszorg

Effectieve cyclische kwaliteitszorg gaat over het verwezenlijken van een breed gedragen onderwijsvisie door handelen van stakeholders in alle lagen van de organisatie (Cohen-Schotanus et al., 2021). Cyclische kwaliteitszorg gaat verder dan de Plan-Do-Check-Act (PDCA) systematiek. Het gaat vooral over het handelingsgerichte denken en doen, ten aanzien van onderwijskwaliteit door de stakeholders (vgl Boleij, 2020).

Handelingsgericht denken en doen bestaat uit de volgende vijf stappen (naar Pameijer et al., 2009): 1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen over de begrepen en onbegrepen informatie, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties. Dit handelingsgericht denken en doen sluit aan bij de gedachtengoed van het collectief: het gezamenlijk zorgdragen voor de kwaliteit van onderwijs waarbij niet alleen de documentatie, maar ook de processen en uitvoering op orde zijn.

Zicht en toezicht op kwaliteitszorg

Zicht en toezicht op het stroomlijnen van en regie voeren op de kwaliteit van onderwijs gebeurt in samenwerking met de verschillende betrokkenen en vindt plaats op opleidings-, faculteits-, en instellingsniveau. Als betrokkenen goed samenwerken, komt dit de kwaliteit ten goede. De basis voor de rollen en taakverdeling aangaande de kwaliteitszorg is vastgelegd in het [Faculteitsreglement](#). Wijzigingen worden meegenomen en vastgelegd in de jaarlijkse update van de [Facultaire mandaatregeling](#), waarin de formele verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd.

Mandaatregeling

In de mandaatregeling mandateert de decaan de opleidingsdirecteuren de bevoegdheden ten behoeve van de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs en de opleidingen die in de School of het Instituut zijn ondergebracht. In die mandaatregeling is gespecificeerd dat het (onder)mandaat voor de kwaliteitszorg onderwijs inhoudt dat de maandaathouder zorg draagt voor een aantal specifieke onderwerpen. De strekking hiervan is te vinden in het blauwe kader hieronder (a-k).

- a. de eindkwalificaties van de opleiding vertaald zijn in toetsbare leerdoelen per cursus. Hulpmiddel daarbij kan zijn: matrices maken met concrete en toetsbare eindkwalificaties, afgezet tegen de leerdoelen per programmaonderdeel (daarbij ook de vaardigheden expliciteren);
- b. er systematisch nagegaan wordt of er voldoende aansluiting is tussen de cursusdoelen en de eindtermen, of de optelsom van de leerdoelen per cursus overeen komt met de eindkwalificaties van de opleiding (vertalen van eindkwalificaties opleiding naar leerdoelen cursusonderdelen naar toetsonderdelen cursus);
- c. deze besproken worden met de docenten die betrokken zijn bij de opleiding zodat docenten zich bewust zijn van zowel de plaats die hun cursus in het totale curriculum inneemt als de samenhang met andere curriculumonderdelen;
- d. de eindkwalificaties en leerdoelen consistent in de OER zijn geformuleerd, waarbij de eindkwalificaties gerelateerd worden aan (clusters van) afzonderlijke programmaonderdelen;
- e. er een toetsbeleid/toetsplan is dat wordt uitgevoerd (en geëvalueerd) in de vorm van een cyclisch proces (plan, do, check, act);
- f. er systematisch nagegaan wordt of de toetsing in overeenstemming is met de doelstellingen van het curriculum (is er een doorlopende lijn en opbouw; wordt niet telkens dezelfde vaardigheid getoetst?);
- g. toetsen worden gemaakt op basis van de leerdoelen en eindtermen van de cursus;
- h. er afspraken zijn over de manier waarop toetsen worden gemaakt (bijv.: als er meer docenten zijn in een cursus dat deze gezamenlijk een tentamen samenstellen en dat toetsen op kwaliteit);
- i. de examencommissie geïnformeerd wordt over het hierboven bedoelde beleid, afspraken, plannen en relevante informatie;
- j. er evaluatie van cursussen plaatsvindt; en
- k. er evaluatie op het niveau van het curriculum plaatsvindt (bijv.: kijken naar doorlopende leerlijnen, opbouw van de studie jaren, bezien hoe stakeholders denken over het totale programma, etc.). Daarbij kunnen ook landelijke enquêtes (zoals Keuzegids, Elsevier, Arbeidsmarktmonitor) en UU enquêtes (Eerstejaars-, Derdejaars-, Master- en Medewerkersmonitor) gebruikt worden.

Afstemmingsoverleg

Ten behoeve van een goede kwaliteitszorg van het onderwijs zijn diverse overlegstructuren ingericht waarin de kwaliteit van het onderwijs wordt besproken. Deze overleggen dragen bij aan de kwaliteit van het onderwijs doordat er middels deze overleggen doelen worden opgesteld om gezamenlijk de onderwijskwaliteit te verbeteren, teruggekeken wordt op de opgestelde KPI's rondom onderwijskwaliteit en gereflecteerd wordt op de kwaliteit van het aangeboden onderwijs. Daarnaast wordt in deze gremia ook afgestemd over nieuw beleid. Door de verschillende overlegstructuren vindt afstemming plaats tussen de rector magnificus van de UU, de RvB van het UMC Utrecht, het MT en breed

leiderschapsteam van het OWC, managers onderwijs, Opleidingscommissies en beleidsmedewerkers. Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen meten en verbeteren worden ook studenten, docenten, alumni en vertegenwoordigers van het werkveld actief bevraagd over hun mening en ideeën te geven over het onderwijs.

Informele medezeggenschap

Naast de formele processen is er ook een verscheidenheid aan informele medezeggenschap. Studenten, docenten, medewerkers en alumni staan op verschillende manier met elkaar in contact, zoals bij projecten voor onderwijsverbeteringen, als tutor, als studieadviseur of bij activiteiten van de studievereniging. De informele processen dragen bij aan verbinding en daarmee aan het versterken van de onderwijsleeromgeving die de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. De studieverenigingen nemen het voortouw bij de vormgeving van de informele medezeggenschap. Tabel 3 toont een overzicht van de betrokkenen en hun taken en verantwoordelijkheden in de kwaliteitszorg van het UMC Utrecht. De beschrijving van de verplichte rollen en taken van de Opleidingscommissie (OC) vindt haar oorsprong in de WHW. Aanvullende taken zijn terug te vinden in het kwaliteitskader van de opleiding zelf. Ook voor de interfacultaire opleidingen geldt dat sommige beschrijvingen van betrokkenen met hun taken en verantwoordelijkheden anders zijn. Dit is in het kwaliteitskader van de interfacultaire opleiding terug te lezen. De opleidingsspecifieke kwaliteitskaders worden de komende twee jaar doorontwikkeld.

Tabel 3. Overzicht van betrokkenen en hun taken en verantwoordelijkheden in de kwaliteitszorg.

Gremia	Rollen (verantwoordelijkheid)	Taken kwaliteitszorg
<i>Op instellingsniveau</i>		
Toezicht		
Raad van Toezicht UU	De Raad van Toezicht houdt, met het oog op de taken van de universiteit (bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, WHW), toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het college van bestuur en staat dit college met raad ter zijde.	Het toezien op de vormgeving van het systeem van kwaliteitszorg.

Raad van Toezicht UMCU	De Raad van Toezicht houdt, met het oog op de taken van het UMC Utrecht toezicht. De raad van toezicht (rvt) benoemt de leden van de raad van bestuur (incl decaan).	Het vaststellen en toetsen van het beleid (van de faculteit geneeskunde).
Commissie Onderwijs & Onderzoek UU	De commissie Onderwijs en Onderzoek bestaat uit twee leden. Ieder lid van de commissie Onderwijs en Onderzoek is lid van de Raad van Toezicht. De Commissie ziet toe op het onderwijs en kwaliteitszorg en adviseert de RvT of het CvB op wet- en regelgeving voor onderwijs en onderwijskwaliteit.	Neemt kennis van de vormgeving en borging van het kwaliteitszorgsysteem van de universiteit, en (de uitvoering van) het beleid op het gebied van onderwijs, onderzoek en valorisatie. Formuleert adviezen op bovengenoemde gebieden en informeert ten behoeve van de Raad van Toezicht.
Gemeenschappelijk bestuursorgaan	Basis voor het GBO vormt de gemeenschappelijke regeling van de samenwerking UU en het UZA dd 2 maart 1998. Leden van het GBO zijn: <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter RVT UMCU • voorzitter CvB UU • voorzitter RvB UMCU • decaan faculteit geneeskunde/UMCU 	Toezicht op en betrokkenheid bij het systeem van kwaliteitszorg.
Uitvoering		
College van Bestuur Universiteit Utrecht (CvB)	Hoogste bestuursorgaan. Heeft eindverantwoordelijkheid voor bewaking, aansturing en facilitering van kwaliteitszorg bij alle faculteiten en opleidingen. Het College van Bestuur, gehoord hebbende de O&O- raad, benoemt de Decaan van de faculteit	Opstellen van een universitair kwaliteitszorgsysteem. Uitvoeren van interne audits en verdiepende evaluaties voor risicobeheersing. Opstellen en vaststellen van het Extern Verslag Bestuurlijk Overleg.

	na overleg met de Raad van Toezicht van het UMC Utrecht.	
Gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan (GUO) / Raad van Bestuur UMC Utrecht (RvB)	Basis voor het GUO vormt de overeenkomst tot instelling van een gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan d.d. 2 maart 1998. Het GUO draagt cf. art. 2 van de overeenkomst de naam Raad van Bestuur van het Universitair Medisch Centrum Utrecht	Het is de opdracht van het UMC Utrecht om in afstemming met de rector van de UU (zorg)professionals op te leiden die in staat zijn om de zorg van morgen vorm en invulling te geven.
Medezeggenschap		
Universiteitsraad	De Universiteitsraad heeft instemmingsrecht op de verplicht bij wijze van richtlijn voorgeschreven delen van de model-OER voor zover de Faculteitsraad of de Opleidingscommissie daar instemmingsrecht op heeft. Het CvB stelt de bij wijze van richtlijn voorgeschreven bepalingen vast; zodoende vervult de Universiteitsraad (en niet de Faculteitsraad c.q. opleidingscommissie) dan de medezeggenschapsrechten.	Adviesrecht op de verplicht bij wijze van richtlijn voorgeschreven delen van de model-OER als de Faculteitsraad of de Opleidingscommissie daar geen instemmingsrecht op heeft, en de Opleidingscommissie wel adviesrecht heeft (medezeggenschap volgt zeggenschap).
Op Faculteitsniveau		
Uitvoering		
Raad van bestuur / decaan	De decaan legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken aan het College van bestuur, net zoals de andere decanen van de universiteit. Daarnaast is de decaan lid en vice-voorzitter van de Raad van Bestuur UMC Utrecht	De decaan is belast met de algemene leiding van de faculteit. De decaan is voorts belast met het bestuur en de inrichting van de faculteit voor het onderwijs en de wetenschapsbeoefening. (WHW 9.14)

	<p>en oefent hij zijn taken in overeenstemming met deze Raad van Bestuur uit.</p> <p>De bevoegdheden van de decaan zijn gegeven bij wet. De bevoegdheden zijn algemeen maar geconditioneerd door universitaire regels en richtlijnen. De aanstelling van hoogleraren is uitgezonderd en voorbehouden aan het college van bestuur.</p> <p>De eindverantwoordelijkheid voor de academische opleidingen van de faculteit Geneeskunde ligt bij de Raad van bestuur met de decaan als eerste aanspreekpunt [zie tekstvak verantwoordelijkheden decaan in lijn met de richtlijn onderwijs op pagina 6]</p>	<p>De decaan is, (...), voorts belast met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het vaststellen van de onderwijs- en examenregeling, (...), alsmede de regelmatige beoordeling daarvan, .., d. het houden van toezicht op de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling en op het jaarlijks onderzoekprogramma, alsmede het uitbrengen van regelmatig verslag hieromtrent aan het college van bestuur, e. het instellen van de examencommissies (...), alsmede de benoeming van de leden van die commissies, (...) i. het sluiten van een gemeenschappelijke regeling ten behoeve van een of meer opleidingen met een of meer decanen van andere faculteiten(...) <p>WHW art 9.15</p> <p>Het instellingsbestuur stelt (...) een plan met betrekking tot de instelling vast. Het plan geeft een omschrijving van de inhoud en de specificatie van het voorgenomen beleid van de instelling voor de duur van het plan. In het plan wordt aandacht besteed aan de voornemens in verband met de bevordering van de kwaliteit van het onderwijs en</p>
--	--	---

		<p>het verbeteren van de inrichting van de opleidingen aan de instelling. Het instellingsbestuur maakt het plan openbaar (WHW art 2.2).</p> <p>De decaan wijst na overleg met het College van Bestuur en gehoord hebbende de O&O- Raad, een hoogleraar van de faculteit aan als zijn vice-decaan. (Faculteitsreglement art 3)</p>
Managementteam OWC	<p>Het MT van het OWC bestaat uit de vice-decaan onderwijs, manager bedrijfsvoering, studentassessor en beleidsadviseur. De vice-decaan is de plaatsvervanger van de decaan en is hoogleraar aan de faculteit.</p>	<p>De vice-decaan heeft geen eigen bevoegdheden, maar werkzaamheden zijn via een mandatenregeling aan hem gemandateerd.</p>
Team Kwaliteitszorg	<p>Team Kwaliteitszorg adviseert, monitort en coördineert kwaliteitszorg in de faculteit.</p> <p>1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen over de begrepen en onbegrepen informatie, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties.</p>	<p>Signaleert informatie over de kwaliteit van onderwijs. Analyseert data en plant gesprekken met diverse gremia van de opleidingen van de faculteit over de begrepen en onbegrepen informatie. Adviseert over te plannen acties en vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie in de opleidingen van de faculteit.</p> <p>Coördineert en monitort kwaliteitszorg door vertaling van acties in de faculteit gericht op kwaliteitszorg op operationeel niveau naar strategisch- en tactisch niveau en vice versa.</p>

		Contactpersoon tussen OWC en divisiepartners tbv onderwijskwaliteit. Adviseert en ontwikkelt maatwerkevaluatie op innovaties en (grote) onderwijsverbeteringen.
Medezeggenschap		
Studentenraad	De studentenraad is ingesteld conform de WHW en het Faculteitsreglement en oefent zijn rechten uit ten aanzien van de besluiten van de Decaan.	Elk door de decaan te nemen besluit wordt ter advies voorgelegd aan de Studentenraad met betrekking tot: a. aangelegenheden die het voortbestaan en de goede gang van zaken binnen het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht ⁴ betreffen; b. de begroting en meerjarenraming voor zover dit het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht ⁵ betreft; c. de zorg voor facultaire studentenvoorzieningen
Onderwijs- en Onderzoeksraad (O&O-raad)	De studentenraad en de Commissie O&O vormen tezamen een gezamenlijke vergadering (O&O-raad) zoals bedoeld in artikel 9.30a WHW. De O&O-raad is ingesteld conform het Faculteitsreglement en oefent de rechten en bevoegdheden uit ten aanzien van de besluiten	De decaan behoeft de voorafgaande instemming van de O&O-Raad voor elk door de decaan te nemen besluit met betrekking tot: a. het Faculteitsreglement, met uitzondering van het Kiesreglement Studentenraad Geneeskunde;

⁴ De term “academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht” wijkt af van de algemene Richtlijn model faculteitsreglement voor de overige faculteiten, waar gesproken wordt over “faculteit”. Er is gekozen voor deze alternatieve term om aan te geven dat de faculteit als organisatieonderdeel nauw verweven is met de verschillende organisatieonderdelen van het UMC Utrecht als geheel. Het gebruik van deze alternatieve term beoogt geen afbreuk te doen aan de rechten en plichten die de wet aan het begrip “faculteit” verbindt.

⁵ Zie voetnoot 1

	<p>van de Decaan, voor zover deze voortvloeien uit de WHW en de reglementen.</p> <p>De O&O-raad kijkt naar het Facultaire beleid van het UMC Utrecht op het gebied van onderwijs en onderzoek. De raad bestaat uit studenten en personeel van het UMC Utrecht. Alle personeelsleden en studentleden hebben stemrecht in de O&O-raad</p>	<p>b.het strategisch plan voor zover dit het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht⁶ betreft;</p> <p>c. het facultaire systeem van kwaliteitszorg van onderwijs en onderzoek en het beleid n.a.v. de uitkomsten van de kwaliteitsbeoordeling.</p> <p>d.de onderwijs- en examenregeling van de opleidingen van de faculteit, conform artikel 9.38 sub b WHW;</p> <p>etc...</p> <p>Zie Faculteitsreglement art. 28.</p>
Op opleidingsniveau		
Uitvoering		
Opleidingsdirecteur	<p>De leiding van de opleiding berust bij een opleidingsdirecteur. Deze is belast met de verantwoordelijkheid voor de organisatie en coördinatie van het onderwijs alsmede voor het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs.</p> <p>De opleidingsdirecteur wordt benoemd door de decaan, en legt verantwoording af aan het MT onderwijscentrum met de vice-decaan als eerste aanspreekpunt.</p>	<p>De opleidingsdirecteur is onder verantwoordelijkheid van de decaan belast met de organisatie van de opleiding, zoals beschreven in de onderwijs- en examenregeling (OER) (9.17 WHW).</p> <p>Verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden en het uitdragen van het belang van kwaliteitszorg.</p> <p>Vertalen van UMC-brede onderwijsstrategie en externe ontwikkelingen naar onderwijsactiviteiten en bijdragen aan de ontwikkeling van een lange</p>

⁶ Zie voetnoot 1

		termijn visie en strategie op onderwijs binnen het UMC Utrecht. Zorgdragen voor kwaliteitsborging van onderwijs.
Opleidingscoördinator	De opleidingscoördinator neemt een deel van de taken waar van de opleidingsdirecteur.	De opleidingscoördinator krijgt verantwoordelijkheden gemandateerd van de opleidingsdirecteur voor (een deel van) de opleiding. Coördineert met cursuscoördinatoren & divisies/managers onderwijs.
Beleidsmedewerker opleiding	Rechterhand van de opleidingsdirecteur. 1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen over de begrepen en onbegrepen informatie, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties.	Waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding. Plannen van verbeteracties in de opleiding. Vertalen van acties in de opleiding op operationeel niveau naar strategisch/tactisch niveau en vice versa. Is medebewaker van de kwaliteit van de opleiding en genereert managementinformatie (o.a. leerklimate, evaluaties, studentenaantallen, informatie ULearn).
Cursuscoördinator	De cursuscoördinator heeft en houdt overzicht over de onderwijsinspanningen binnen de cursus.	Organiseren van de uitvoering van onderwijs. Cursuscoördinatoren spelen een centrale rol bij de eerstelijns verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de kwaliteitszorg. Zij hebben in elk geval de volgende taken: Evaluatieresultaten en verbeteracties terugkoppelen aan betrokken docenten;

		<p>uitvoeren en monitoren van de verbeteracties.</p> <p>De uitgevoerde verbeteracties terugkoppelen aan de studenten, conform de afspraken die hierover zijn gemaakt.</p> <p>Studenten informeren over de resultaten van de onderwijsbeoordelingen.</p>
Docenten	Het geven van onderwijs in al haar facetten (Hoorcolleges en werkcolleges geven, toetsvragen maken en nakijken, feedback geven, et cetera).	Verantwoordelijk voor een goede uitvoering van onderwijs (1 ^e lijnstaak). Eerste aanspreekpunt voor studenten tijdens het onderwijs.
Examencommissie (incl. Commissie Kwaliteit van Toetsing (CKT))	<p>De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad (WHW, art.7.12).</p> <p>De examencommissie is een eerstverantwoordelijk orgaan voor de diplomakwaliteit, onverlet de eindverantwoordelijkheid van het instellingsbestuur (Kwikkers, 2021) en neemt zelfstandig bestuursbesluiten (op grond van de WHW).</p> <p>De CKT is een toetscommissie en als dusdanig een onderdeel van de examencommissie, maar wordt niet door de WHW erkend.</p>	<p>Controleren van de kwaliteit van de toetsing om de kwaliteit van examinering te borgen.</p> <p>Stelt regels vast mbt tot de beoordeling van toetsen, het borgen van de kwaliteit van toetsing en examinering en vrijstellingen.</p> <p>Borgt de kwaliteit van de tentamens en examens.</p> <p>Borgt de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens.</p> <p>Stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden voor het instellingsbestuur of de decaan.</p> <p>Maakt informatievoorziening richting de examencommissie inzichtelijk. Dit betreft informatie over de wijze waarop toetsen worden gemaakt en of die toetsing in overeenstemming is met de doelstellingen van het curriculum, de eindkwalificaties en consist in de OER</p>

		<p>geformuleerd, en hoe en wanneer deze besproken worden met de coördinatoren en docenten die betrokken zijn bij de opleiding voor de bewustwording van de samenhang met andere curriculumonderdelen.</p> <p>De CKT controleert de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing en legt deze voor aan de examencommissie.</p>
Medezeggenschap		
Opleidingscommissie (OC)	<p>De OC heeft adviesrecht op de gehele OER en instemmingsrecht op een aantal onderwerpen in de OER. Zij neemt het instemmingsrecht van de Faculteitsraad (binnen de faculteit Geneeskunde de O&O raad) over ten aanzien van bepaalde onderwerpen die in de OER zijn geregeld maar op hoger echelon dan de opleiding worden vastgesteld (Kwikkers, 2021). Dit betreft de volgende onderwerpen (WHW art. 7.13 a1, b, d, e, g, en v):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de wijze waarop het onderwijs in de desbetreffende opleiding wordt geëvalueerd 2. De inhoud van de afstudeerrichtingen binnen een opleiding 3. De kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student 	<p>De commissie heeft tot taak te adviseren over het bevorderen en waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. De commissie heeft voorts:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. instemmingsrecht ten aanzien van de onderwerpen in de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder 1, b,c,d,e,g env, b. als taak het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling, c. adviesrecht ten aanzien van de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, met uitzondering van de onderwerpen ten aanzien waarvan de commissie op grond van onderdeel a instemmingsrecht heeft, d. als taak het desgevraagd of uit eigen beweging advies uitbrengen of voorstellen doen aan het

	<p>zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven</p> <p>4. Waar nodig, de inrichting van de praktische oefeningen</p> <p>5. De studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden</p> <p>6. Ten aanzien van welke masteropleidingen het College van Bestuur heeft bepaald dat er een grotere studielast is dan de wettelijke studielast van 60 ec</p> <p>7. De wijze waarop de selectie van studenten voor een honoursprogramma plaatsvindt.</p>	<p>bestuur van de opleiding, bedoeld in artikel 9.17, eerste lid, en de decaan over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs in de desbetreffende opleiding. De commissie zendt de adviezen en voorstellen, bedoeld onder d, ter kennisneming aan de Faculteitsraad, en e. als taak het bespreken van het visitatierapport, bedoeld in artikel 5.13, vierde lid.</p> <p>Zie WHW art 9.18 lid 1</p> <p>Adviseren over het bevorderen en waarborgen van de kwaliteit van de opleiding.</p> <p>Bewaken en verbeteren van de onderwijskwaliteit van de opleiding.</p>
Jaarvertegenwoordiging (JVT)	Tijdens en na een cursus wordt informeel feedback verstrekt aan de cursuscoördinator en, indien onderdeel van de cursus, de docent. Gesprekken kunnen worden georganiseerd door de cursuscoördinator, de student, de opleiding of de OC.	De stem van de student binnen kwaliteitszorgprocessen.

Veel dank aan alle betrokkenen die middels het meelesen en door middel van feedbackloops hun mening hebben gegeven over de Facultaire kwaliteitsgids. Een mooie opmaat voor de opleidingsspecifieke kwaliteitskaders die de komende twee jaar worden doorontwikkeld.

Namen betrokkenen:

J. W. M. (Astrid) Freriksen

M. E. (Monique) Quaedackers

S. (Shirrinka) Goubitz

L. R. (Lenneke) Ainsworth

J. R. (Judith) Boucher-Zonjee

G. M. J. Geert) Ramakers

F. E. J. (Frank) Coenjaerts

M. J. P. (Mirelle) Stukstette

M. (Margriet) Bosselaar

A. F. (Anton) van den Hoeven

Leden van de Opleidingscommissies

Power is people acting in concert

[Hannah Arendt]

Literatuur

- Beks, J. *Voor psychologische veiligheid moet je menselijke vaardigheden aanzetten*. De Academie. Geraadpleegd op 18 januari 2022, via <https://managersacademie.nl/nieuws/voor-psychologische-veiligheid-moet-je-menselijke-vaardigheden-aanzetten/>.
- Biesta, G. (2014). *Het prachtige risico van onderwijs*. Culemborg: Uitgeverij Phronese.
- Biesta G. *Wat is goed onderwijs? Over kwalificatie, socialisatie en subjectivering*. Nivoz. Opgehaald op 12 februari 2022 via, <https://nivoz.nl/nl/nro/wat-is-goed-onderwijs-over-kwalificatie-socialisatie-en-subjectivering>.
- Boleij, E. (2020). *Een draad in het weefsel. Overheidsbeleid maken met Hannah Arendt*. Leusden: ISVW Uitgevers.
- Bendermacher, G.W.G., oude Egbrink, M.G.A., Wolfhagen, I.H.A.P. *et al.* (2017). Unravelling quality culture in higher education: a realist review. *Higher Education*, 73, 39–60. doi: 10.1007/s10734-015-9979-2
- Cohen-Schotanus, J., Visser, K., Jansen, E., & Bax, A. (2019). *Studiesucces door onderwijskwaliteit*. Amsterdam: Boom Uitgevers.
- Kwikkers, P. C. (2021). *Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek* (WHW, 18^e editie). Alphen aan de Rijn/Boskoop: TriasNet Consultants.
- Pameijer, N., Van Beukering, T., & de Lange, S. (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*. Den Haag: Acco Leuven.
- Schellekens, L. H., Bok, H. G. J., de Jong, L. H., Van der Schaaf, M. F., Kremers, W. D. J., & Van der Vleuten, C. P. M. (2021). A scoping review on the notions of Assessment as Learning (AaL), Assessment for Learning (AfL), and Assessment of Learning (AoL). *Studies in Educational Evaluation*, 71; 101094. doi: 10.1016/j.stueduc.2021.101094
- Van Berkel, H. Bax, A., & Joosten-ten Brinke, D (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs* (vierde, herziene druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Verhaeghe, P. (2015). Zonder autoriteit geldt het recht van de sterkste. *Filosofie Magazine*, 9. Ook op te halen via <https://www.filosofie.nl/paul-verhaeghe-zonder-autoriteit-geldt-het-recht-van-de-sterkste/>
- Winstone, N. & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education. A learning-focused approach*. New York, NY: Routledge, Taylor & Francis Group.

Citaten:

1. UMC Utrecht (2020). Strategie.

2. Sissela Bok (1978). *Lying*. New York: Patheon Books. Page 31n. Opgehaald uit 'Trust and Antitrust' van Annette Baier op 02 maart 2022 via, Trust and Antitrust Author(s): Annette Baier Reviewed work(s): Source: *Ethics*, Vol. 96, No. 2 (Jan., 1986), pp. 231-260 Published by: The University of Chicago Press Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2381376> . Accessed: 17/08/2012 11:32.
3. Eric Heller, hoogleraar chemie en natuurkunde Harvard. Opgehaald uit 'De acht grote lessen van de natuur' van Gary Ferguson (2021). *Hoe wij zijn verbonden met alles wat leeft*. Utrecht: Uitgeverij Ten Have.
4. Hannah Arendt. *The Human Condition* (2018). Chicago, USA: The University of Chicago Press.